

ÚHEL POHLEDU

Proti společnému nepříteli. Ramzan Kadyrov (vlevo) verbálně zaútočil na subjekty, které jsou kritické vůči Vladimíru Putinovi (vpravo). ARCHIVNÍ FOTO REUTERS

Echo Moskvy – další Charlie?

Putinův přívrženec Kadyrov vyzval k likvidaci ruského „protiislámského“ opozičníka

Reakce oficiální Moskvy na teroristický útok proti redakci francouzského týdeníku Charlie Hebdo zjevně vycházela z předem připraveného scénáře (v Kremlu jich jistě mají ve stolech na tisíce). Prezident Vladimir Putin okamžitě zavolal svému francouzskému kolegovi Françoisi Hollandovi, aby ho ujistil, že jeho země „odsuzuje barbarskou akci“ v Paříži, a ministr zahraničí Sergej Lavrov vyzval svět k posílení spolupráce Západu a Ruska proti teroru. Ve stejné režii zazněly i obecně známé prorežimní hlasy z ruského parlamentu, Státní dumy.

Pod tímto oficiálním přikrovem „souznění“ s francouzskou tragédií nicméně v Rusku propukly doslova bakchanálie radosti nad teroristickým „trestem“ za dosavadní evropskou politiku určující vztah vůči religiozním a národnostním menšinám. Dají se shrnout do poněkud zjednodušené výtky: „Jste příliš liberální.“ Ruští blogeri většinou souhlasí s tím, že ruský stát má – na rozdíl od liberální Francie – tvrdě perzekvovat nejen projevy „náboženské nesnášlivosti“, již prý prezentoval francouzský týdeník, ale i obdobně kontroverzní názorové výlevy. K nim připojují i nyní často diskutovaný nesouhlas s ruskými zákonnými opatřeními proti homosexuálům. Jinými slovy sdělují: jsi proti postihům lidí odlišné sexuální orientace, jsi pro teroristy.

„V Ruské federaci coby poměrně realistickém státu existují zákony o podněcování nenávisti,“ chválí poměry ve své nové vlasti emigrant z Lotyšska Viktor Marachovskij a šéfredaktor proputinovského internetového deníku. „Francouzský stát, který nijak neomezuje šíření urážlivých karikatur, hájí jakýsi princip svobody na škodu realismu,“ napsal. I rodilí ruští komentátoři se shodují v tom, že státní moc by

PAVEL
MÁŠA
novinář

měla výrazně přitvrdit nejen v cenzuře „pohoršlivých“ karikatur, ale i při postihu extremistů – včetně islamistů. „Svoboda slova? A kdo nám ji brání omezit? Nesouhlasím s kolegy, kteří se domnívají, že neexistují žádná sociálně politická tabu,“ míní veterán ruské akademie věd Georgij Mirskij.

„Provokatér“ Chodorkovskij

Nesouhlas s existencí údajně tabuizovaných témat potvrdil i poslanec a předseda výboru pro společenské a náboženské organizace Jaroslav Nilov. Ten přirovnal výzvu ruského opozičníka Michaila Chodorkovského, aby všechna periodika podpořila francouzský list Charlie Hebdo zveřejněným karikatur proroka Mohameda, k „reakci rozvášněných fanoušků, kteří při odchodu z utkání při setkání s fanoušky jiného týmu vykřikují provokativní výkřiky“. Jeho kolega Ivan Sucharjov z populistické Lidové demokratické strany zašel ještě dál a vyzval generálního prokurátora, aby Chodorkovského obvinil z „podněcování nenávisti“. „Jak se ví, svoboda končí přesně tam, kde se počíná svoboda druhého člověka. A on (Chodorkovskij) stejně jako tito činitelé, kteří měli obrázky nejen proti Mohamedovi, ale proti křesťanům, vlezli na území jiných lidí,“ vysvětloval ruský poslanec svůj podnět adresovaný justici.

To vše ovšem bylo jen jemnou předehrou k osobnímu útoku Ramzana Kadyrova, věrného Putinova soupeřníka v čele Čečenska. Ten na svém internetovém Instagramu

prohlásil, že Chodorkovskij je jeho „osobní nepřítel“, a současně napadl i šéfa ruské rozhlasové stanice Echo Moskvy Alexeje Venediktova za to, že na jejím webu zveřejnil některé titulní stránky Charlie Hebdo. Podle Kadyrova se tak oba Rusové stali „nepřáteli milionů muslimů“. „Jsem přesvědčen, že v jeho milovaném Švýcarsku se najdou tisíce občanů poslušných zákonu, kteří postaví zběhlého trestance k zodpovědnosti. A je jasné, že tato popávka bude tvrdá a citelná,“ napsal mocný Čečenec. „Hodnotím to jako hrozbu sobě, své rodině a rádiu Echo Moskvy,“ reagoval na nenávisť Instagramu Putinova přítele Venediktov. „Kadyrov říká, že pokud se k nám státní moc nezachová drsně, najdou se lidé, zjevně mimo tuto moc, kteří se k nám zachovají drsně. Je to výzva k popravě,“ míní šéfredaktor. Faktem ovšem je, že čečenský vůdce doslovně vyzývá k akci ve Švýcarsku, kde žije Chodorkovskij.

Ruští politici včetně muslimského vůdce Kadyrova mají coby mocný nástroj proti svým kritikům v rukou předloňskou novelu zákona „o ohrožování veřejného zdraví a mravnosti“ obsahující i paragraf ukládající trest za urážku náboženského cítění věřících. Série podobných zákonných aktů přijatých dumou v posledních měsících staví na hlavu upřímnost ruských politiků odsuzujících islamistické útoky na „svobodu slova“. To, co skutečně bez diplomatických obezliček cítí, nejlépe vyjadřuje výrok rusko-čečenského poslance Šamsaila Saralijeva: „Masakr v náboženském převleku zorganizoval teroristický stát USA vycitlivší dobré vztahy Hollanda k Rusku.“ Nikdo v Rusku, natož Kremlu, k tomu neřekl ani „ň“.

e-mail: eshem@seznam.cz

POLEMIKA

Postavme se za své hodnoty

VLADIMÍR CHLOUBA

Tomáše Halíka uvádí do rozpuků „snaha oslavovat nešťastné oběti z řad redakce satirického časopisu jako hrdiny a symboly naší kultury“ (*Proč nejsem Charlie*, LN 12. 1.). Domnívá se totiž, že jejich tvorba byla dekadentní a cynická a jako někdo, kdo miluje Západ a jeho kulturu, cítí Halík potřebu vyhlásit, že on není Charlie. Pomiňme skutečnost, že pouhých několik dní po dechberoucím masakru je nevhodné hodnotit estetickou kvalitu tvorby redaktorů Charlie Hebdo. Co ovšem pomínout nelze, je evidentní nepochopení motivace nás všech, kteří heslo „Je suis Charlie“ naopak hrdě zopakují.

Nečiníme tak proto, že bychom považovali několik karikatur za neoddělitelnou součást západní kultury, kterou stejně jako Halík milujeme. Činíme tak proto, že pařížským útokem byla atakována svoboda publikovat i dekadentní a cynická díla, kterou za neoddělitelnou součást evropských hodnot naopak považujeme. S Voltaiem sdílíme potřebu bojovat za právo vyjadřovat se těch, se kterými třeba i hluboce nesouhlasíme. Vždyť v případě českých Plastic People, dánské karikatury v deníku Politiken, ruských Pussy Riot i Charlie Hebdo nešlo nezbytně o obsah jejich tvorby, ale o jejich nezczizitelné právo svobodně se vyjádřit.

Erik Tabery z Respektu přidává, že

„naší reakcí nesmí být snaha omezit západní otevřenost, liberalismus, smysl pro humor nebo obrátit nenávisť proti lidem, kteří s útokem nemají nic společného“. To je nepochybně pravda, ale můžeme a musíme udělat více než jen doufat, že střet různých pohledů na svět podmíněných kulturou (teď samozřejmě nemám na mysli jakoukoliv verzi násilného fundamentalismu) v dnešním globalizovaném světě pomine. Musíme být připraveni jasně formulovat hodnoty naší civilizace a jednoznačně se za ně postavit. Stejně tak jako stovky tisíc lidí s nápisem „Je suis Charlie“.

Autor je studentem Connecticut College, USA

DISKUSE

O pomyslném hřebíku do rakve včely

JIŘÍ DANIHLÍK

Před týdnem jsem si se zájmem přečetl komentář Bedřicha Centnera *Za úhynem včel je i chemizace* (LN 6. 1.). Přestože s vyzněním článku jako celku docela souhlasím, dovoluji si polemizovat s některými uvedenými názory.

Autor má pravdu, že chemikálie používané v zemědělsky obdělávané krajině jsou často nebezpečné pro včely. Při nesprávné aplikaci mohou způsobit akutní otravu a úhyny včel létavek (to jsou právě ty včely, které můžeme spatřit na květech) nebo i celých včelstev. Většinou jsou však tyto přípravky používány správně, a tak se jejich nebezpečnost přesunuje do trochu jiné roviny, a to do problematiky tzv. sublethální dávky. To znamená, že chemikálie včelu sice neusmrtí, avšak může mít neblahý vliv na její imunitní systém, který po oslabení může snáze podlehnout infekčnímu tlaku patogenů (bakterie, viry, houby a další). Včelař na první pohled otravu nepozná. Skrytým rizikem je včelami sbíraný pyl kontaminovaný chemikáliemi z životního prostředí (pesticidy, těžké kovy atp.). Včely jím krmí své larvičky, takže nová generace včel se může líhnout oslabená. Zvláštní kapitolou je pak používání neonikotinoidů. Pesticidy a zdraví včel je nyní jedno z velmi zkoumaných problémů ve „včelařské“ vědě, k tomuto tématu existuje bezpočet vědeckých prací.

Ztrácejí-li se včely na podzim, může jít jednak o postupné hynutí včel z letní generace, která se v tuto dobu z úlů přirozeně vytrácí. Může se ovšem také jednat i o zimní generaci včel, jež by za normálních podmínek přečkala celou zimu, jenže kvůli vlivu patogenů (například varroóza v kombinaci s virem deformovaných křídel (viz *Uhynou v Česku včely? Varroóza vybějí úly*, LN 5. 1.) není tato zimní generace dostatečně dlouhověká. Problém není tedy tak černobílý, jak se může zdát. Vliv pesticidů nelze vyloučit, dokud není proveden adekvátní rozbor, ovšem dle mého názoru jeho případné působení může být spíše oním pomyslným hřebíčkem do rakve včely, či dokonce celého včelstva oslabeného primárně patogeny (například varroózou) než samotnou příčinou úhynu.

Včelaři by se o svá včelstva měli starat samostatně, avšak měli by zároveň úzce kooperovat s kolegy včelaři ve svém blízkém okolí, aby se mohli vzájemně informovat o nálezové situaci a případně svá včelstva začít ve stejnou dobu léčit. Většinou to však narazí na jakýsi pocit studu, který ve včelařích mnohdy vyvstane, když se u nich vyskytne ve větší míře varroóza či jiná choroba. To je právě ta potřebná změna myšlení. Neměně je důležité nespolehat se na pokyny „shora“, ale v případě potřeby začít konat a varovat i své okolí.

A ta zmíněná změna myšlení už probíhá, cítím to sám a současně to potvrzuje i autor zveřejněného komentáře. Ti včelaři, kteří skončili mizerně, často znovu nezačnou. Kromě toho se také včelařská populace omlazuje. To vidím na různých kurzech a přednáškách pro začínající včelaře, kterých se ve velké míře účastní mladí lidé plní entuziasmu. A co je navíc pozitivní? Že i starší generace včelařů prahne po znalostech a zkouší nové metody, aby se mohla o svá včelstva starat zodpovědně a pečlivě.

Autor se zabývá imunitou včel na Přírodovědecké Fakultě UP v Olomouci

DOPISY REDAKCI

Jde o víc než jen o nedodržování smluv

Ad LN 10. 1.: Sejměte Chládku!

Zdůvodnění, které MŠMT ke zrušení podpory programu pro nadané středoškoláky dalo, je ve stylu „čeští vědci nepotřebují cenu nějakého vynálezce trahvin Nobela, stačí jim cena, kterou pro ně zřídí český ministr vzdělanosti a všeho souvisejícího Chládek“. Tuzemské programy tohoto kalibru nicméně neexistují a jejich vývoj by přišel nejméně srovnatelně drahé (podobně choré rozhodnutí by bylo třeba nekupovat pro ČSA letadla vyráběná soukromými výrobci mimo ČR). Nejde jen o nedodržování smluv, jak na to upozorňuje Petr Kamberský, ale i o sám obsah toho, co si vedení MŠMT představuje pod podporou dětí s výjimečnými vlohami pro přírodní vědy, matematiku nebo jejich technické aplikace a také ochotou pro rozvoj svých vloh skutečně dřít na úrovni světové špičkové ještě během střední školy. Ministr Chládek tím rodinám mladých talentů sděluje: Chcete-li pro své děti udělat něco opravdu dobrého, vystěhujte se! Je v tom docela ironie, protože americký charitativní fond AFCSLS, který účast českých dětí – dokud mu na to zbývaly prostředky – financoval, byl roku 1948 založen jako American Fund for Czechoslovak Refugees.

Jiří Zlatuška, místopředseda školského výboru PSP a viceprezident výkonného výboru AFCSLS

Dopisy jsou redakčně kráceny. Své příspěvky posílejte do rubriky Názory na adresu LN, Karla Engliš 519/11, 150 00 Praha 5 – Smíchov nebo e-mailem na adresu dopisy@lidovky.cz.

Názory v této rubrice nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce.